

Perímetro de seguridad

ISABEL SERVERA / PILAR CRUZ

ARCOmadrid 2024
Feria Internacional
de Arte Contemporáneo
6 - 10/03/2024
IFEMA Feria de Madrid
Institut d'Estudis Baleàrics | 9C25

Perímetro de seguridad
Isabel Servera / Pilar Cruz

Gobierno de las Islas Baleares
Govern de les Illes Balears
Government of the Balearic Islands
Presidenta
President
Margalida Prohens Rígo

Consejería de Turismo, Cultura y Deportes
Conselleria de Turisme, Cultura i Esports
Regional Ministry of Tourism, Culture and Sports
Jaume Bauzá Mayol

Secretaría Autónoma de Cultura y Deportes
Secretaria Autònoma de Cultura i Esports
Autonomous Secretariat of Culture and Sports
Pedro Vidal Monserrat

Dirección General de Cultura
Direcció General de Cultura
Culture Office
Ricarda Margarita Vicens Schluhe

Director del Instituto de Estudios Baleáricos (IEB)
Director de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB)
Director of the Institute of Balearic Studies (IEB)
Llorenç Perelló Rosselló

EXPOSICIÓN Y PUBLICACIÓN
EXPOSICIÓ I PUBLICACIÓ
EXHIBITION AND PUBLICATION
Artista
Artist
Isabel Servera

Comisariado
Comissariat
Curating
Pilar Cruz

Textos
Texts
Pilar Cruz

Producción y coordinación
Producció i coordinació
Production and co-ordination
Karen Andrea Müller (IEB)

Diseño
Disseny
Design
Hashtalastantas

Fotografía
Fotografia
Photographs
Grimalt de Blanch (pp. 28, 29, 30, 31)
Judit Bou (pp. 26, 27)
Elies Carles (pp. 22, 23)
Roberto Ruiz (cubierta, pp. 6-21)

Traducción y corrección
Traducció i correcció
Translations and proof reading
Esther Cayuela Pons
Dustin Duke Guerri

Impresión
Impressió
Printed by
Gráficas Planisi

Montaje
Muntatge
Installation
Torrada Construções

Seguro
Assegurança
Insurance
Hiscox

DL / LD PM 00155-2024
www.iebalearics.org

Presentación

Perímetro de seguridad es una instalación *site specific* de Isabel Servera, con comisariado de Pilar Cruz, cuyo punto de partida es una investigación visual de la artista sobre las obras públicas y el uso de elementos plásticos de señalización para conformar perímetros de seguridad.

La artista acota y señala con este tipo de elementos el stand del Instituto de Estudios Baleáricos para generar en el espectador conciencia sobre el derecho al uso del espacio, a modo de reflexión sobre los privilegios de acceso, tránsito y ocupación que tenemos según la comunidad o colectivo al que pertenecemos; sea por elección o designación, sea por cuestiones económicas o de orden geopolítico.

Como es recurrente en su práctica artística, la artista se sirve de técnicas artesanas caídas en desuso, utilizando la técnica del tapiz de bajo lizo para el tejido de las cintas de señalización. El uso de la artesanía constituye, además, un hilo conductor en la obra de Isabel Servera para reflexionar sobre el entrelazamiento entre el mundo preindustrial y el del capitalismo tardío respecto de las nociones de organización del trabajo y explotación económica de los recursos.

La muestra ha sido organizada por el Instituto de Estudios Baleáricos (IEB), institución cultural perteneciente a la Consejería de Turismo, Cultura y Deportes de las Islas Baleares, que trabaja por la visibilización e internacionalización de los artistas baleares en eventos estratégicos de proyección exterior.

El proyecto expositivo fue seleccionado a través de una convocatoria abierta del IEB, con un jurado formado por Carlos Jover, curador; Alexandra Laudo, curadora; Bartolomé Marí, curador; Gisel Noé, curadora; Antonio Ortega, artista y docente; Ester Prat, docente y gestora cultural; y Karen Andrea Müller, responsable del área de artes visuales del IEB.

G CONSELLERIA
O TURISME, CULTURA
I ESPORTS

institut d'estudis
baleàrics

AR
CO

Perímetro de seguridad

PILAR CRUZ. COMISARIA

Isabel Servera crea diálogos entre la pintura, la artesanía y el arte, a partir de procesos artísticos de repetición, acumulación y rutinas. En estos procesos tienen un papel crucial las artesanías (sobre todo aquellas en proceso de desaparición) y su relación con el concepto de trabajo y producción, con el proceso corporal que implican, y con la transmisión de estos saberes, cuestionando las ideas que normalmente fluyen alrededor de estas relaciones.

El punto de partida de este proyecto es una investigación visual que la artista está realizando sobre las obras públicas, que utilizan elementos plásticos de señalización para conformar un perímetro de seguridad. Las cintas de señalización o las mallas de seguridad forman un tejido urbano que señala el lugar, acota el fragmento en el que se están realizando los trabajos, e impide el paso creando un perímetro de contención. Por un lado, protegen a la obra de la intervención del viandante, y viceversa, protegen al ciudadano del posible peligro de transitar por las obras.

La artista propone señalar y acotar con este tipo de elementos el stand del Instituto de Estudios Baleáricos en ARCOmadrid como ya hizo en el marco del festival CREA L'H, donde la instalación se produjo y se mostró por primera vez. En aquel caso intervino en Fase, un espacio autogestionado en L'Hospitalet, con talleres y una pequeña sala de exposiciones. La instalación señalizaba y acotaba la entrada al espacio. El cuerpo, tanto de la comunidad de espectadores como de la comunidad de artistas residentes, tenía que atravesar performáticamente estos elementos, casi con una coreografía común, tomando conciencia del cruce entre dos esferas: la más pública y la más íntima.

Las tiras tejidas de Isabel creaban zonas que el cuerpo podía atravesar cómodamente, casi sin ser consciente del cambio entre lo público y lo privado, como la puerta de entrada. Había otras en que el cuerpo tenía que torcerse, agacharse o saltar para introducirse en las áreas más internas, como la zona de paso a los talleres, o el espacio expositivo, cuyo acceso implicaba realizar un esfuerzo aún mayor y más consciente, usando una estrategia corporal más elaborada.

En el caso de un stand en una feria de arte contemporáneo hay niveles de acceso más o menos "públicos". Con las cintas trenzadas de su instalación, Isabel acota el acceso a las diferentes esferas simbólicas. En lugar de impedir el acceso para protegerse y proteger - como en las obras públicas del espacio urbano-, este cerco de seguridad da la bienvenida al tránsito del

espectador por su interior. Eso sí, exige de éste diversos niveles de adaptación y esfuerzo para aceptar esta bienvenida.

Ese modo de entrar en la instalación genera conciencia del derecho al espacio que cada uno de nosotros tiene: qué privilegios de ocupación y acceso geográfico tenemos según la comunidad a la que pertenecemos, ya sea por elección o designación, ya sea por cuestiones económicas o de orden geopolítico. De hecho, en una feria de arte, la entrada como público general es relativamente sencilla, pero el acceso como coleccionista, artista o profesional requiere otro tipo de esfuerzo y es el resultado de un entramado complejo dentro de la economía de lo simbólico y del cognitariado.

Isabel acota el stand marcando y señalando sus diferentes áreas: un portal poroso y acogedor que separa el stand del resto de la feria, y una dificultad creciente para llegar a la zona de la mesa, a los cuadros del fondo, o al almacén, que marcaría los niveles a los que las distintas comunidades de público de la feria teóricamente tienen acceso. Esta obra hace visible la idea de que los lugares culturales nunca son del todo de libre circulación para todos los públicos.

En esta instalación la artista utiliza, como viene siendo habitual en su trabajo, técnicas textiles recuperadas de viejos oficios. En este caso ha usado por primera vez la técnica del tapiz de bajo lizo que le permite crear tiras de tejido de gran longitud, en las que derecho y revés tienen la misma textura. Así, no hay una cara oculta en la que se esconde el proceso de trabajo y otra cara buena en la que se ve el resultado final, sino que ambas caras reflejan los nudos, texturas, cambios de presión y, en definitiva, todos los pasos del proceso de elaboración.

Para la urdimbre, es decir los hilos verticales que sostienen la estructura del tejido, la artista utiliza algodón clásico de telar, un material vegetal asociado a la naturaleza, a los oficios artesanos tradicionales y a su mapa de relaciones laborales preindustriales. Para la trama utiliza cinta de señalización, un elemento plástico que apunta hacia un mundo postindustrial totalmente dominado por lo urbano y la explotación de la naturaleza, enmarcándose en las relaciones laborales del tardocapitalismo.

El entrelazado de ambos mundos a través de estas cintas crea un *continuum* de dos modos en apariencia muy diferentes de organización del trabajo y explotación económica de los recursos. A través de una experiencia visual y performática, la instalación quiere ser concebida como una reflexión sobre la falsa dicotomía entre el mundo laboral y los procesos artesanos y artísticos, así como sobre el derecho a la ocupación y circulación por el espacio, el derecho a la cultura y a la ciudad en tiempos de privatización y exclusión crecientes.

Perímetre de seguretat

Instal·lació
Instal·lació
Installation
2023

Fotos/Photos: Roberto Ruiz

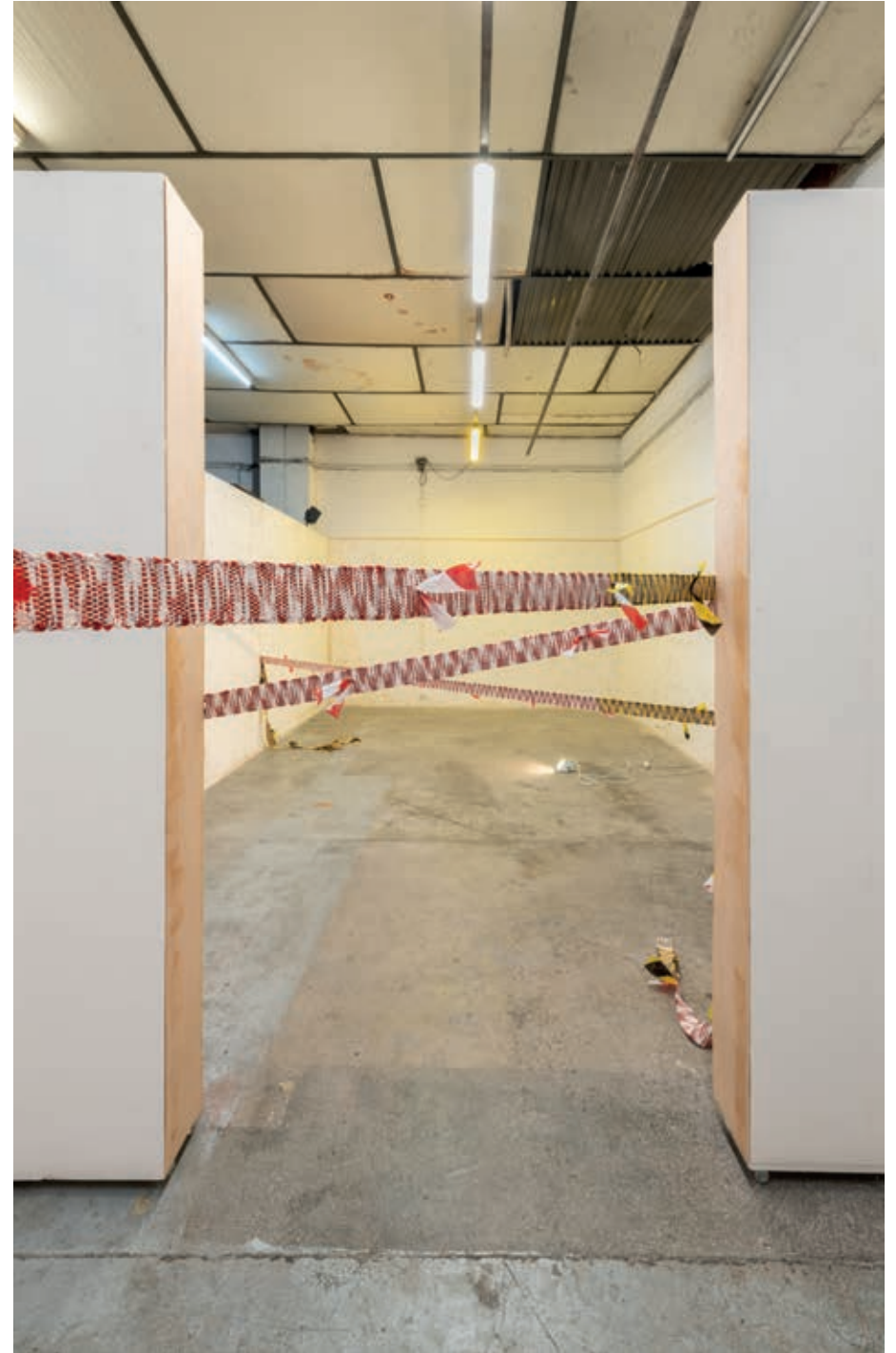
Las imágenes de *Perímetre de seguretat* corresponden a la instalación realizada en Fase durante el Crea 2023 L'H Festival d'art i creació contemporània, para la cual recibió una ayuda a la producción de obra del Ayuntamiento de l'Hospitalet - Districte Cultural.

Les imatges de *Perímetre de seguretat* corresponen a la instal·lació realitzada a Fase durant el Crea 2023 L'H Festival d'art i creació contemporània, per a la qual va rebre un ajut a la producció d'obra de l'Ajuntament d'Hospitalet - Districte Cultural.

The images of *Security Perimeter* correspond to the installation carried out in Fase within the framework of the Crea 2023 El H Festival of contemporary art and creation, for which it received a grant for the production of work from the Hospitalet City Council - Cultural District.

Perímetre de seguretat

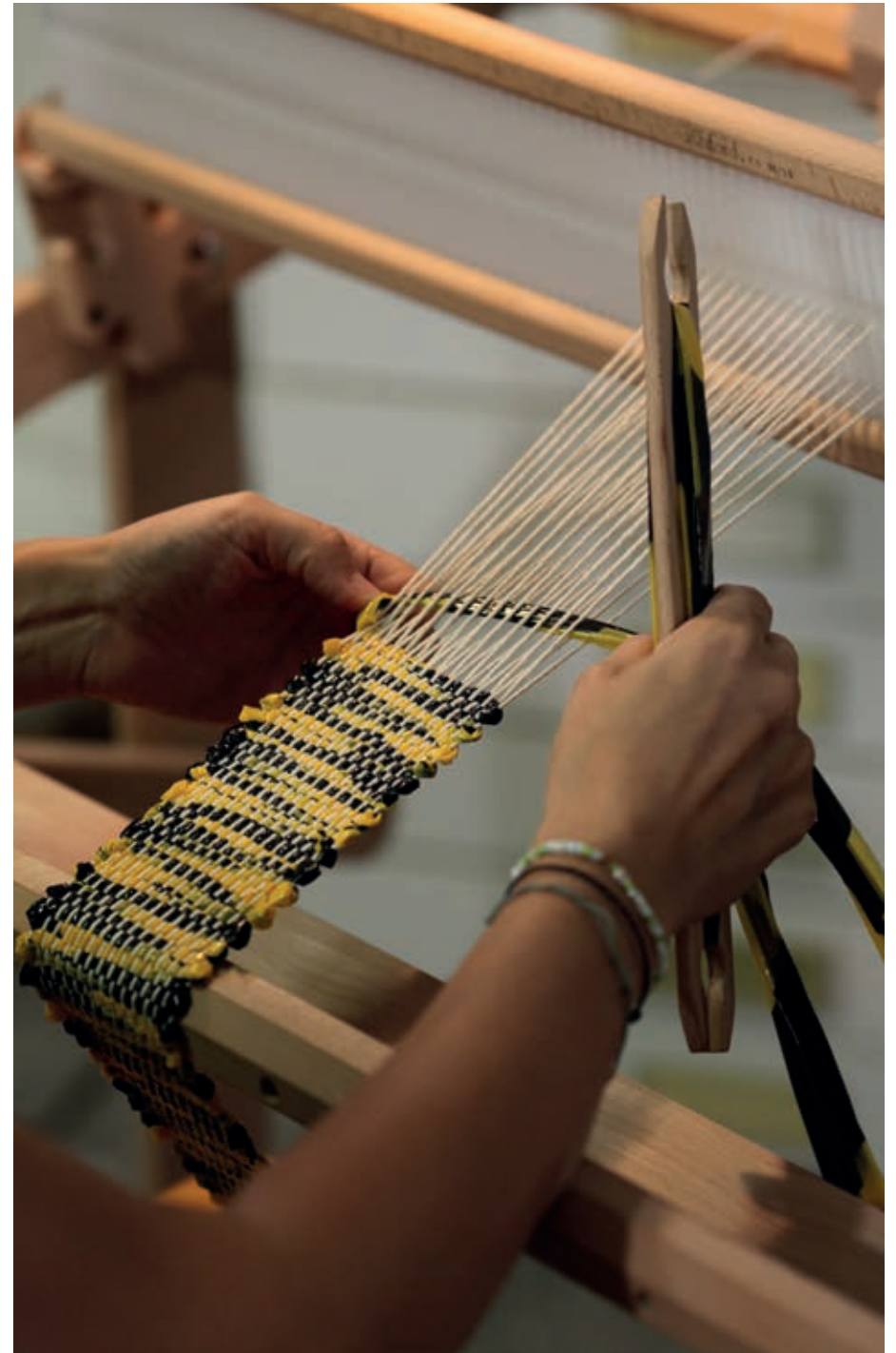
Proceso de trabajo en el estudio de la artista

Procés de feina a l'estudi de l'artista

Work process in the artist's studio

2023

Fotos/Photos: Elies Carles

ISABEL SERVERA

@isaservera

www.isabelservera.com

Isabel Servera (Mallorca, 1986) es una artista visual que vive y trabaja en Barcelona. Licenciada en Bellas Artes y máster en Producciones Artísticas e Investigación por la UB, tiene una amplia trayectoria artística, habiendo expuesto en diferentes museos y galerías nacionales e internacionales. Recientemente fue galardonada con el II Premio Barbara H. Weil, gracias al cual realizó una residencia artística en Nueva York.

Su obra está presente en colecciones como: Ayuntamiento de Palma, Fundación Vila Casas, Fundación Banco Sabadell y Colección DKV.

Selección de exposiciones

- 2023: *Encreuats*, Palau de Casavells, Alzueta Gallery, Girona, España
- 2022: *Llatrar*, Cool Days Festival, Artà, Mallorca, España
- 2021: *Our Garden Needs Its Flowers*, Centro de arte Tecla Sala, Hospitalet de Llobregat, España
- 2019: *Fer temps*, Fundación Arranz-Bravo, Hospitalet de Llobregat, Barcelona, España
- 2019: Premio de Pintura Fundació Vila Casas, Museo Can Framis, Barcelona, España
- 2018: Premio de Pintura Internacional Guasch Coranty, Centre d'Art Tecla Sala, Hospitalet de Llobregat, Barcelona, España
- 2017: *La marca visible*, ArteSantander, Palacio de Exposiciones, Santander, España
- 2014: *Tabula rasa o la (im)posibilidad de construir una generación*, exposición itinerante: Hilvaria Studios, Hilvarenbeek, Países Bajos (2015), Es Baluard Museo de Arte Contemporáneo de Palma, España (2014) y MUU Galleria / MUU Kaapeli, Helsinki, Finlandia (2014)
- 2013: *Atelier de Barcelona. Un jeu quotidien*, L. A. C. Narbonne, Francia

PILAR CRUZ

@pilarcruz_billjeanitsme

<https://pilarcruzramon.wixsite.com/pilarcruz>

Pilar Cruz (Zaragoza, 1972) es curadora y trabajadora cultural. Licenciada en Historia del Arte y máster oficial en Estudios Avanzados de Historia del Arte por la UB, se ha especializado en las subculturas en España en la década de los 60.

Ha colaborado con diversas entidades como la Fundación Miró, Museo de Arte Contemporáneo de Barcelona (MACBA), Fundación Serralves, CaixaForum, Sala d'Art Jove, Santa Mònica, Can Felipa, Sant Andreu Contemporani, Festival Perifèries y Art Barcelona.

Seleccionada en la primera edición de Komisario Berriak, su interés por formatos híbridos de trabajo le ha llevado a codirigir proyectos como "Liminal GR" o "Degénero ediciones". Ha formado parte del equipo curatorial de La Capella, y actualmente forma parte del equipo GRAF.cat. Es asesora del programa Temporals del ICUB y desarrolla diversos proyectos de manera independiente.

Ripunts

Papel trenzado y cosido

29,7 × 21 cm (46 × 35 cm enmarcado)

2023

Ripunts (pespuntos) es una serie de piezas elaboradas a partir de tiras provenientes de documentos de oficina en DIN A4 triturados. Utiliza patrones de la cestería tradicional mallorquina como el “llatró”, “punes de quatre brins” o “llatra teixida”, nombres propios de los diferentes tejidos que dan título a las piezas.

Las obras están hechas de tiras de papel trenzadas a mano y cosidas a máquina, inspiradas en el proceso de trabajo que utilizaba la abuela de Isabel en el taller donde elaboraba cestas y sombreros para los turistas, que añadía a la técnica tradicional el pespunte a máquina para reforzarlas. Esto además permitía un modo de producción un poco más industrial, más rápido, para atender a las necesidades del producto como souvenir.

Así como la generación de sus abuelos se valían de materiales naturales y tradiciones artesanas para abastecer al incipiente turismo, Isabel crea tejido tradicional con el material de desecho de las relaciones laborales actuales.

Llatra amb serrell, 2023

Papel trenzado y cosido

Paper trenat i cosit

Braided and sewn paper

42 × 21 cm

Fotos/Photos: Judit Bou

Word Documents

Tapiz de lana y fibras diversas

29,7 × 21 cm

2022 - actualidad

Se trata de una serie de obras realizadas con la técnica de tapiz de alto lizo, que plantea el tejido de diversos documentos. El tamaño es el formato estándar DIN A4 (29,7 × 21 cm), manteniéndose los márgenes establecidos en un documento de Microsoft Word.

Este es el primer documento de la serie, para cuya creación la artista ha utilizado nudo de alfombra. A partir de restos de lana desechados, estos se tejen de forma lineal fibra a fibra. El orden es totalmente aleatorio y viene dado por el propio proceso, generándose así un juego de texturas y un código único. Aúna la creatividad de un proceso centenario y el aprovechamiento extremo de los materiales, en el marco de los estándares del mundo del trabajo actual.

Word Document 1, 2022

Tapiz de lana y fibras diversas

Tapis de llana i fibres diverses

Wool and various fiber tapestry

29,7 × 21 cm

Fotos/Photos: Grimalt de Blanch

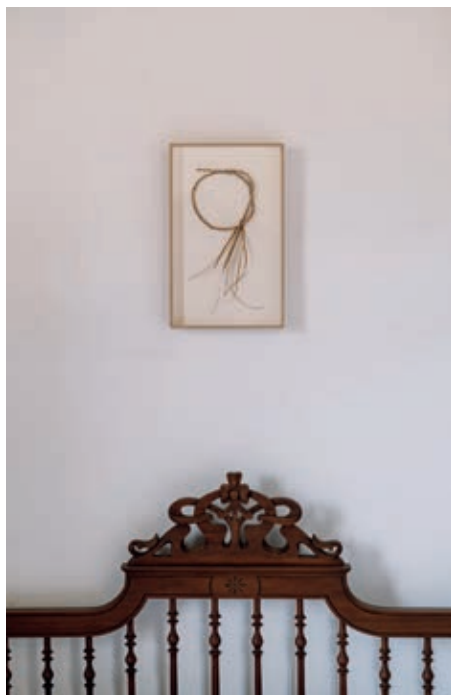

Llatrar

Acción participativa e instalación
Cool Days Festival, Artà, Mallorca
Mayo 2022
Comisariado de Fernando Gómez de la Cuesta

Llatrar se refiere al proceso de trenzado de la palma, propio de la artesanía mallorquina, que se utiliza fundamentalmente para hacer cestos. El proyecto tuvo lugar durante el Cool Days Festival de Artà (Mallorca) en la casa familiar de la artista. Consta de dos propuestas: una *performance* participativa y una intervención expositiva con la obra de Servera en diálogo con el legado familiar. La fragilidad, las tradiciones, la artesanía, el arte, el recuerdo, el olvido, la muerte, la vida, el tiempo... todo se entrelaza en esta propuesta.

La artista plantea el proyecto como un homenaje a su abuelo Guillem (1923-2020) y su abuela Catalina (1924-2002), así como a todos los artesanos de Artà y sus alrededores, que dedicaron su vida a trabajar la palma. Guillermo pasó sus últimos años haciendo cuerda incansablemente, a diario, mientras que Catalina tenía su taller en su propia casa, donde elaboraba sombreros y cestas para souvenirs.

Llatrar

Acción participativa
Acció participativa
Participatory action
Artà, Mallorca, 2022

←

Llatrar
Instalació
Instal·lació
Installation
Artà, Mallorca, 2022

Fotos/Photos: Grimalt de Blanch

Presentació

Perímetre de seguretat és una instal·lació *site specific* d'Isabel Servera, amb comissariat de Pilar Cruz, que parteix d'una investigació visual de l'artista sobre les obres públiques i l'ús d'elements plàstics de senyalització per conformar perímetres de seguretat.

L'artista acota i senyalitza amb aquest tipus d'elements l'estand de l'Institut d'Estudis Balearics per generar consciència a l'espectador sobre el dret a l'ús de l'espai, a tall de reflexió sobre els privilegis d'accés, trànsit i ocupació que tenim segons la comunitat o col·lectiu a què pertanyem; sigui per elecció o designació, sigui per qüestions econòmiques o d'ordre geopolític.

Com és recurrent en la seva pràctica artística, l'artista se serveix de tècniques artesanals caigudes en desús, utilitzant la tècnica del tapis de baix lliç per al trenat de les cintes de senyalització. L'ús de l'artesanía constitueix, a més, un fil conductor en l'obra d'Isabel Servera per reflexionar sobre l'entrellaçament entre el món preindustrial i el del capitalisme tardà en quant a les nocions d'organització de la feina i explotació econòmica dels recursos.

La mostra ha estat organitzada per l'Institut d'Estudis Balearics (IEB), institució cultural pertanyent a la Conselleria de Turisme, Cultura i Esports de les Illes Balears, que treballa per la visibilització i internacionalització dels artistes balears en esdeveniments estratègics de projecció exterior.

El projecte expositiu va ser seleccionat mitjançant una convocatòria oberta de l'IEB, amb un jurat format per Carlos Jover, curador; Alexandra Laudo, curadora; Bartolomé Marí, curador; Gisela Noé, curadora; Antonio Ortega, artista i docent; Ester Prat, docent i gestora cultural; i Karen Andrea Müller, cap de l'àrea d'arts visuals de l'IEB.

Perímetre de seguretat

PILAR CRUZ. Curadora

Isabel Servera crea diàlegs entre la pintura, l'artesanía i l'art a partir de processos artístics de repetició, acumulació i rutines. En aquests processos tenen un paper cabdal les artesanies (sobretot aquelles en procés de desaparició) i la seva relació amb el concepte de treball i producció, amb el procés corporal que impliquen i amb la transmissió d'aquests coneixements, qüestionant les idees que normalment flueixen al voltant d'aquestes relacions.

El punt de partida d'aquest projecte és una recerca visual que l'artista va realitzant sobre les obres públiques que utilitzen elements plàstics de senyalització per compondre un perímetre de seguretat. Les cintes de senyalització o les malles de seguretat formen un teixit urbà que assenyalen el lloc, fita el fragment en el qual es fan els treballs i impedeix el pas creant un perímetre de contenció. D'una banda, protegeixen l'obra de la intervenció del vianant i, de l'altra, protegeixen el ciutadà del possible perill de transitar per les obres.

L'artista proposa senyalitzar i fitar amb aquesta mena d'elements l'estand de l'Institut d'Estudis Balearics a ARCOmadrid, com ja va fer en el marc del festival CREA L'H, on la instal·lació es va produir i es va mostrar per primera vegada. En aquell cas va intervenir a Fase, un espai autogestionat a l'Hospitalet, amb tallers i una petita sala d'exposicions. La instal·lació senyalitzava i fitava l'entrada a l'espai. El cos, tant de la comunitat d'espectadors com de la comunitat d'artistes residents, havia de travessar a manera de *performance* aquests elements, gairebé amb una coreografia comuna, prenent consciència de l'encreuament entre dues esferes: la més pública i la més íntima.

Les tires teixides d'Isabel creaven zones que el cos podia travessar còmodament, gairebé sense ser conscient del canvi entre el que és públic i el que és privat, com la porta d'entrada. N'hi havia d'altres en què el cos s'havia de torçar, acalar o botar per introduir en les àrees més internes, com la zona de pas als tallers, o l'espai expositiu, l'accés del qual implicava fer un esforç encara més gran i més conscient, usant una estratègia corporal més elaborada.

En el cas d'un estand en una fira d'art contemporani hi ha nivells d'accés més o menys «públics». Amb les cintes trenades de la seva instal·lació, Isabel fita l'accés a les diferents esferes simbòliques. En comptes d'impedir l'accés per protegir-se i protegir —com a les obres públiques de l'espai urbà—, aquesta tanca de seguretat dona la benvinguda al trànsit de l'espectador per l'interior. Això sí, li exigeix diversos nivells d'adaptació i esforç per acceptar aquesta benvinguda.

Aquesta manera d'entrar a la instal·lació genera consciència del dret a l'espai que cadascun de nosaltres té: quins privilegis d'ocupació i accés geogràfic tenim segons la comunitat a la qual pertanyem, ja sigui per elecció o designació, ja sigui per qüestions econòmiques o d'ordre geopolític. De fet, en una fira d'art, l'entrada com a públic general és relativament senzilla, però l'accés com a col·leccionista, artista o professional requereix una altra classe d'esforç i és el resultat d'un entramat complex dins l'economia del que és simbòlic i del que és cognitariat.

Isabel fita l'estand marcant i assenyalant les seves diferents àrees: un portal porós i acollidor que separa l'estand de la resta de la fira, i una dificultat creixent per arribar a la zona de la taula, als quadres del fons o al magatzem, que marcaria els nivells als quals les diferents comunitats de públic de la fira, teòricament, tenen accés. Aquesta obra fa visible la idea que els llocs culturals mai són del tot de lliure circulació per a tots els públics.

En aquesta instal·lació l'artista utilitza, com és habitual en el seu treball, tècniques tèxtils recuperades de vells oficis. En aquest cas ha emprat per primera vegada la tècnica del teler de baix lliç que li permet crear tires de teixit de gran longitud, en les quals dret i revés tenen la mateixa textura. Així, no hi ha una cara oculta en la qual s'amaga el procés de treball i una altra cara bona en la qual es veu el resultat final, sinó que les dues cares reflecteixen els nusos, textures, canvis de pressió i, en definitiva, tots els passos del procés d'elaboració.

Per a l'ordit, és a dir, els fils verticals que sostenen l'estructura del teixit, l'artista utilitza cotó clàssic de teler, un material vegetal associat a la naturalesa, als oficis artesans tradicionals i al seu mapa de relacions laborals preindustrial. Per a la trama utilitza cinta de senyalització, un element plàstic que apunta cap a un món postindustrial totalment dominat per l'urbanisme i l'explotació de la naturalesa, emmarcat en les relacions laborals del capitalisme tardà.

L'entrellaçament dels dos mons a través d'aquestes cintes crea un continuïum de dues maneres, en aparença molt diferents, d'organització de la feina i explotació econòmica dels recursos. A través d'una experiència visual i performativa, la instal·lació vol ser concebuda com una reflexió sobre la falsa dicotomia entre el món laboral i els processos artesanals i artístics, així com sobre el dret a l'ocupació i circulació per l'espai, el dret a la cultura i a la ciutat en temps de privatització i exclusió creixent.

@isaservera
www.isabelservera.com

Isabel Servera (Mallorca, 1986) és una artista visual que viu i treballa a Barcelona. Llicenciada en Belles Arts i màster en Produccions Artístiques i Recerca per la UB, té una àmplia trajectòria artística, en la qual ha exposat en diferents museus i galeries nacionals i internacionals. Recentment va ser guardonada amb el II Premi Barbara H. Weil, gràcies al qual va fer una residència artística a Nova York. La seva obra és present en col·leccions com l'Ajuntament de Palma, la Fundació Vila Casas, la Fundació Banc Sabadell i la Col·lecció DKV.

Selecció d'exposicions

- 2023: *Encreuats*, Palau de Casavells, Alzueta Gallery, Girona, Espanya
- 2022: *Llatrar*, Cool Days Festival, Artà, Mallorca, Espanya
- 2021: *Our Garden Needs Its Flowers*, Centre d'art Tecla Sala, l'Hospitalet de Llobregat, Espanya
- 2019: *Fer temps*, Fundació Arranz-Bravo, l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona, Espanya
- 2019: Premi de Pintura Fundació Vila Casas, Museu Can Framis, Barcelona, Espanya
- 2018: Premi de Pintura Internacional Guasch Coranty, Centre d'Art Tecla Sala, l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona, Espanya
- 2017: *La marca visible*, ArteSantander, Palacio de Exposiciones, Santander, Espanya
- 2014: *Tabula rasa o la (im)possibilitat de construir una generació*, exposició itinerant: Hilvaria Studios, Hilvarenbeek, Països Baixos (2015), Es Baluard Museu d'Art Contemporani de Palma, Espanya (2014) i MUU Galleria / MUU Kaapeli, Hèlsinki, Finlàndia (2014)
- 2013: *Atelier de Barcelona. Un jeu quotidien*, L. A. C. Narbonne, França

PILAR CRUZ

@pilarcruz_billjeanitsme
<https://pilarcruzramon.wixsite.com/pilarcruz>

Pilar Cruz (Saragossa, 1972) és curadora i treballadora cultural. Llicenciada en Història de l'Art i Màster Oficial en Estudis Avançats d'Història de l'Art per la UB, s'ha especialitzat en les subcultures a Espanya en la dècada dels 60.

Ha col·laborat amb diverses entitats com la Fundació Miró, Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), Fundació Serralves, CaixaForum, Sala d'Art Jove, Santa Mònica, Can Felipa, Sant Andreu Contemporani, Festival Perifèries i Art Barcelona.

Seleccionada en la primera edició de Komisario Berriak, el seu interès per formats híbrids de treball l'ha duit a codirigir projectes com «Liminal GR» o «Degénero ediciones». Ha format part de l'equip curatorial de La Capella i actualment forma part de l'equip GRAF.cat. És assessora del programa Temporals de l'ICUB i desenvolupa diversos projectes de manera independent.

Ripunts

Paper trenat i cosit
29,7 × 21 cm (46 × 35 cm emmarcat)
2023

Ripunts és una sèrie de peces elaborades a partir de tires provinents de documents d'oficina en DINA4 triturats. Utilitza patrons de la cistelleria tradicional mallorquina com el llatró, puntes de quatre brins o llatra teixida, noms propis dels diferents teixits que donen títol a les peces.

Les obres estan fetes de tires de paper trenades a mà i cosides a màquina, inspirades en el procés de feina que feia servir l'àvia d'Isabel al taller on elaborava cistelles i capells per als turistes, que afegia a la tècnica tradicional el repunt a màquina per reforçar-les. Això, a més, permetia una manera de producció una mica més industrial, més ràpida, per atendre les necessitats del producte com a record.

Així com la generació dels seus avis es valien de materials naturals i tradicions artesanes per assortir el turisme incipient, Isabel crea teixit tradicional amb el material de rebuig de les relacions laborals actuals.

Word Documents

Tapís de llana i fibres diverses
29,7 × 21 cm
2022 - actualitat

Es tracta d'una sèrie d'obres fetes amb la tècnica de teler d'alt lliç, que planteja el teixit de diversos documents. La mida és el format estàndard DIN A4 (29,7 × 21 cm), en què es mantenen els marges establerts en un document de Microsoft Word.

Aquest és el primer document de la sèrie per a la creació de la qual l'artista ha emprat nus d'estora. A partir de restes de llana rebutjats, aquestes es teixeixen de manera lineal fibra a fibra. L'ordre és totalment aleatori i és donat pel mateix procés, en què es genera un joc de textures i un codi únic. Conjumina la creativitat d'un procés centenari i l'aprofitament extrem dels materials en el marc dels estàndards del món de la feina actual.

Llatrar

Acció participativa i instal·lació
Cool Days Festival, Artà, Mallorca
Maig 2022
Comissariat de Fernando Gómez de la Cuesta

Llatrar es refereix al procés de trenat de la palma, propi de l'artesanía mallorquina, que s'utilitza fonamentalment per fer cistelles. El projecte va tenir lloc durant el Cool Days Festival d'Artà (Mallorca) a la casa familiar de l'artista. Consta de dues propostes: una *performance* participativa i una intervenció expositiva amb l'obra de Servera en diàleg amb el llegat familiar. La fragilitat, les tradicions, l'artesanía, l'art, el record, l'oblit, la mort, la vida, el temps... tot s'entrellaça en aquesta proposta.

L'artista planteja el projecte com un homenatge al seu avi Guillem (1923-2020) i la seva àvia Catalina (1924-2002), així com a tots els artesans d'Artà i els seus voltants, que van dedicar la seva vida a treballar la palma. Guillem va passar els seus darrers anys fent llatra incansablement, diàriament, mentre que Catalina tenia el seu taller a casa seva mateix, on elaborava capells i cistelles per a botigues de records.

Presentation

Security Perimeter is a site-specific installation by Isabel Servera and curated by Pilar Cruz, whose starting point is a visual investigation by the artist on public works and the use of plastic signalling elements to form security perimeters.

The artist limits and marks the stand of the Institute of Balearic Studies (IEB) with these elements to create awareness in the public about the right to use the space, reflecting on the access, transit and occupation privileges we enjoy according to the group or community we belong to, whether by election or designation, for economic or geopolitical reasons.

A recurrent theme in her practice is the use of obsolete craft techniques, using the low warp tapestry technique to weave the signalling ribbons. The use of craftwork also constitutes a leitmotif in Isabel Servera's work to reflect on the connection between the pre-industrial world and that of late capitalism in relation to the organisation of work and the economic exploitation of resources.

The exhibition has been organised by the Institute of Balearic Studies (IEB), a cultural institution belonging to the Ministry of Tourism, Culture and Sports of the Balearic Islands, which works to enhance the visibility and internationalisation of Balearic artists in strategic events with a view to external projection.

The exhibition project was selected through an open call from the IEB, with a jury including Carlos Jover, curator; Alexandra Laudo, curator; Bartolomé Marí, curator; Gisel Noé, curator; Antonio Ortega, artist and teacher; Ester Prat, teacher and cultural manager; and Karen Andrea Müller, head of the visual arts department at the IEB.

Security Perimeter

PILAR CRUZ. Curator

Isabel Servera creates dialogues between painting, crafts and art, based on artistic processes of repetition, accumulation and routine. In these processes, crafts (especially those that are becoming obsolete) and their relationship with the concept of work and production, with the bodily process they are related to, and with the transmission of this knowledge, question the ideas that normally flow around these relationships.

The project's starting point is a visual investigation on public works using plastic signalling elements to form a security perimeter. The signalling tapes or security meshes form an urban fabric that marks the place, limits the area in which the work is being carried out, and prevents access by creating a containment perimeter. On the one hand, they protect the work from pedestrian intervention, and on the other, they protect pedestrians from the risk of walking through the works.

The artist intends to mark and limit the booth of the Institute of Balearic Studies in ARCOmadrid with these elements, just as she did within the framework of the CREA L'H festival, where the installation was produced and exhibited for the first time. In that case she intervened in Fase, a self-managed space in L'Hospitalet including workshops and a small exhibition hall. The installation marked and limited the entrance to the space. The body, both of the community of viewers and the community of resident artists, had to performatively traverse these elements, almost with a common choreography, and became aware of the intersection between two spheres: the most public and the most intimate.

Isabel's woven strips created areas that the body could comfortably pass through, almost unaware of the change between public and private,

like a front door. On certain occasions the body had to twist, crouch or jump to enter the most internal areas, such as the passage area to the workshops, or the exhibition space, whose access implied an even greater, more conscious effort and employing a more elaborate corporal strategy.

In the case of a stand at a contemporary art fair there are more or less "public" levels of access. With the braided ribbons of her installation, the artist limits access to the different symbolic spheres. Instead of preventing access to protect viewers and protect the work - as in public works in urban space - this security fence welcomes the viewer's passage through its interior. Of course, in this case the work demands different levels of adaptation and effort to fully accept this welcome.

This way of entering the installation generates awareness of our right to occupy space: what privileges of occupation and geographical access we enjoy according to the community we belong to, whether by choice or designation, for economic, social or geopolitical reasons. In fact, access to an art fair as a member of the general public is relatively simple, but access as a collector, artist or professional requires a different amount of effort and is the result of a complex framework within the economy of the symbolic and the cognitariat.

Isabel limits the exhibition booth by marking and pointing out its different areas: a porous and welcoming portal that separates the booth from the rest of the fair, as well as an increasing difficulty in reaching the table area, the paintings in the background or the storage room, which would mark the levels to which the different communities of visitors theoretically have access. This work manifests the idea that cultural places are never places of completely free movement for all audiences.

As is usual in her work, in this installation the artist uses textile techniques recovered from obsolete crafts. Here for the first time she has used the low heddle tapestry technique, allowing her to create long strips of fabric which have the same texture on both sides. Thus, there is no "rough" side which hides the work process nor "good" which reveals the final result, but rather both sides reflect the knots, textures, pressure changes and, ultimately, all the steps of the production process.

For the warp, that is, the vertical threads that support the structure of the fabric, the artist uses classic loom cotton, a plant material associated with nature, traditional crafts and its map of pre-industrial labour relations. For the weave she uses signalling tape, a plastic element associated with a post-industrial world totally dominated by the urban and the exploitation of nature, framed in the labour relations of late capitalism.

The interweaving of both worlds through these tapes creates a continuum of two apparently very different modes of work organisation and economic exploitation of resources. Through a visual and performative experience, the installation wants to be conceived as a reflection on the false dichotomy between the world of work and artisanal and artistic processes, as well as the right to occupy and circulate through space, the right to culture and the city in times of privatisation and growing exclusion.

ISABEL SERVERA
@isaservera
www.isabelservera.com

Isabel Servera (Mallorca, 1986) is a visual artist who lives and works in Barcelona. She graduated in Fine Arts and has a Master's degree in Artistic Productions and Research from the University of Barcelona. She has an extensive artistic career, having exhibited in a number of national and international museums and galleries. She was recently awarded the 2nd Barbara H. Weil Prize, which led her to complete an artistic residency in New York. Her work is present in collections at a number of institutions including: Palma City Council, Vila Casas Foundation, Banco Sabadell Foundation and DKV Collection.

Selected exhibitions

- 2023 *Encreuats*, Palau de Casavells, Alzueta Gallery, Girona
- 2022 *Llatrar*, Cool Days Festival, Artà, Mallorca
- 2021 *Our Garden Needs Its Flowers*, Centro de arte Tecla Sala, Hospitalet de Llobregat
- 2019 *Fer temps*, Fundación Arranz-Bravo, Hospitalet de Llobregat, Barcelona
- 2019 Premio de Pintura Fundació Vila Casas, Museo Can Framis, Barcelona
- 2018 Premio de Pintura Internacional Guasch Coranty, Centre d'Art Tecla Sala, Hospitalet de Llobregat, Barcelona
- 2017 *La marca visible*, ArteSantander, Palacio de Exposiciones, Santander
- 2014 *Tabula rasa o la (im)posibilidad de construir una generación*, exposición itinerante: Hilvaria Studios, Hilvarenbeek, Holanda (2015), Es Baluard Museo de Arte Contemporáneo de Palma, España (2014) y MUU Galleria / MUU Kaapeli, Helsinki, Finlandia (2014)
- 2013 *Atelier de Barcelona. Un jeu quotidien*, L.A.C. Narbonne, Francia

PILAR CRUZ
@pilarcruz_billijeansme
<https://pilarcruzramon.wixsite.com/pilarcruz>

Pilar Cruz (Zaragoza, 1972) is a curator and cultural worker. She is an Art History graduate and has an official Master's degree in Advanced Studies in Art History from the University of Barcelona, specialising in subcultures in Spain in the 1960s.

She has collaborated with a number of institutions including the Miró Foundation, the Barcelona Museum of Contemporary Art (MACBA), the Serralves Foundation, CaixaForum, the Sala d'Art Jove, Santa Mònica, Can Felipa, Sant Andreu Contemporani, Festival Perifèries and Art Barcelona. Her work was selected for the first edition of Komisario Berriak and her interest in hybrid formats has led her to co-direct projects such as "Liminal GR" or "Degénero editions". She has been part of the curatorial team at La Capella and is currently part of the GRAF.cat team. She is an advisor to the ICUB Temporals program and is working on various projects independently.

Ripunts
Braided and sewn paper
29.7 × 21 cm (46 × 35 cm framed)
2023

Ripunts (backstitch) is a series of pieces made from strips of shredded A4 office documents. It uses patterns from traditional Mallorcan basketry such as "llatró", "pintes de quatre brins" or "llatra teixida", technical names of the different fabrics that give the pieces their title.

The works are made of strips of paper that have been braided by hand and sewn by machine and were inspired by the work process that Isabel's grandmother used in the workshop where she made baskets and hats for tourists, adding backstitching to the traditional technique to reinforce them. This also allowed a slightly more industrial, faster mode of production to meet the needs of a product intended as a souvenir. Just as her grandparents' generation used natural materials and craft traditions to supply the tourist trade, Isabel creates traditional fabric with waste material from current labour relations.

Word Documents
Wool and various fibre tapestry
29.7 × 21 cm
2022 - present

This is a series of works made with the high heddle tapestry technique, involving the weaving of various documents. The size is the standard A4 format (29.7 × 21 cm), maintaining the margins established in a Microsoft Word document.

This is the first document in the series, for which the artist has used carpet knots. These are woven linearly fibre by fibre from discarded wool remains. The order is completely random and is given by the process itself, thus generating a set of textures and a unique code. It combines the creativity of a centuries-old process and the extreme use of materials, within the framework of the standards of today's world of work.

Llatrar
Participatory action and installation
Cool Days Festival, Artà, Mallorca
May 2022
Curated by Fernando Gómez de la Cuesta

Llatrar refers to the process of palm braiding, typical of Mallorcan crafts, which is mainly used to make baskets. The project took place during the Cool Days Festival in Artà (Mallorca) in the artist's family home. It consists of two parts: a participatory performance and an exhibition intervention, with the artist's work in dialogue with her family's legacy.

Fragility, traditions, craftsmanship, art, memory, oblivion, death, life, time... all are intertwined in this piece.

The artist intends the project as a tribute to her grandfather Guillem (1923-2020) and her grandmother Catalina (1924-2002), as well as to all the artisans of Artà and its surroundings, who dedicated their lives to working with palm trees. Guillermo spent his last years making rope tirelessly, every day, while Catalina had her workshop in her own house, where she made hats and baskets for souvenirs.

G CONSELLERIA
O TURISME, CULTURA
I ESPORTS
B
/

institut d'estudis
balearics